

گفتگو با یک نویسنده زن مسلمان

این انتظار گل خواهد داد

محمد کاظم اطمینان

صد سؤال از ما، صد جواب از خانم راضیه تجار

ای کاش سردبیر محترم اجازه می‌داد در هر شماره از مجله چند مصاحبه را چاپ کنیم. این مقدمه غیرمترقبه برای این است که پیشاپیش بابت دو مطلب عذرخواهی کنم، اول اینکه این مصاحبه مکاتیبی حدود چهارماه قبل انجام شده است؛ به خاطر همین بعضی جواب‌ها مانند جواب سؤال ۸۳ و ۸۴ متعلق به آن روزها بوده است. دوم اینکه سؤالات این گفتگو و بعضی دیگر که قبلاً چاپ شده است، همان سؤالات سین جیم است. لطفاً شما مثل اعضای تحریریه انتقاد نکنید که این همه سؤال تکراری چرا؟ لطفاً به جای انتقاد قضاوت کنید. اگر هم‌زمان سؤالات یک‌جور به چندین شخصیت فرهنگی داده شود و آن‌ها در کمال تواضع محبت کنند و جواب بدهند آیا بالاخره باید این مصاحبه‌های مکاتیبی اختصاصی در یک جایی خرج شود یا نه؟ از انصاف نگذریم هرچند سؤالات تکراری است اما غالب جواب‌ها زیبا و قابل توجه است. به هرحال یکی دونا گفتگو از این دست بیش‌تر باقی نمانده

است. تازه به این فکر کنید که چه نمایه‌های زیبایی می‌شود از این سؤال و جواب‌ها درست کرد. (این را نگویم چه بگوییم؟)
و اما اشاره: از جمله شخصیت‌هایی که خیلی با محبت دعوت ما را برای انجام یک گفتگو پذیرفت، سرکار خانم راضیه تجار بود. جالب اینکه تا پایان این مصاحبه مکاتیبی هیچ دیداری بین مصاحبه‌شونده و مصاحبه‌کننده صورت نپذیرفت و تنها یکی از خواهران مرکز آفرینش‌های ادبی حوزه هنری در تهران رابط بین ما و ایشان شده بود. در نمایشگاه مطبوعات که اردیبهشت ماه امسال در تهران برگزار شد، افتخار پیدا کردیم تا چند لحظه‌ای در غرفه مجله دیداراشنا میزبان این نویسنده متعهد کشورمان باشیم و تازه آنجا بود که به صورت حضوری و رسمی از وی به خاطر قبول انجام مصاحبه تشکر کردیم. صداقت ایشان در پاسخ به سؤال‌ها شخصیت ایشان را به شما معرفی می‌کند.

- ۱۷- از کارهایی که تا به حال انجام نداده‌اید؟ ادامه تحصیل که آگاهانه ولی ناخواسته بود و برایش متأسفم.
- ۱۸- یک آرزوی برآورده شده؟ نویسنده شدم.
- ۱۹- از خدا چه می‌خواهید؟ دوستم بدارد، چون عاشقش هستم و آرزویم این است که همه جوان‌ها این عشق را لمس کنند.
- ۲۰- رنگ مورد علاقه شما کدام است؟ آبی ...
- ۲۱- اگر شما جای ما بودید، چه سؤالاتی را از خودتان می‌پرسیدید؟ همین سؤال‌ها را.
- ۲۲- یک حرف شاعرانه؟ من لحظه‌هایم را رنگ خواهم زد. آبی ... صورتی ... بنفش. آن‌ها را به آینه خواهم بخشید تا جاده‌ای از رنگین‌کمان بسازد. برای همه آن‌هایی که می‌خواهند از پله‌های تنهایی به زیر آیند. این کلمات را در یک جمله تعریف نمایید؟
- ۲۳- حج: سگری که باید حداقل یک بار چشید.
- ۲۴- بقیع: غربتی غریب
- ۲۵- کربلا: چشمه‌ای که پیوسته می‌جوشد
- ۲۶- اگر نقاش بودید، کربلا را چه رنگی می‌کشیدید؟ جز سرخ چه رنگی ز قلم سربکشاند؟
- ۲۷- وظیفه یک جوان در جامعه امروز چیست؟ دین‌مداری، وطن‌خواهی، خدمت رسانی و تحصیل
- ۲۸- اعتقاد شما به نسل سوم؟ باورشان دارم با این امید که خودشان را باور دارند.
- ۲۹- چهارمشکل اصلی جوانان به ترتیب اهمیت؟ عدم مطالعه، تسلیم در برابر تهاجم فرهنگ غرب، جدی نگرفتن تحصیل، هدر دادن وقت.
- ۳۰- رمز موفقیت یک جوان؟ خداپاوری و هدفمندی و امیدوار بودن.
- ۳۱- دوست دارید همیشه جوان بمانید؟ چرا؟ بله دوست دارم. چون خاصیت جوانی تلاش و کوشش و تحرک و طلب کردن و دویدن و شور و ... است و داشتن این خصوصیات باعث معنا یافتن زندگی می‌شود.
- ۳۲- از عشق بگویید. سلام بر عشق که بدون آن زندگی بی‌معناست.
- ۳۳- اگر عشق را از زندگی بردارند؟ چون گلی پژمرده می‌شود.
- ۳۴- چندیار عاشق شده‌اید؟ اجازه دهید پاسخ ندهم!
- ۳۵- رابطه عشق با حقیقت و مجاز چیست؟ عشق حقیقی ریشه‌دار است و روز به روز شکوفاتر می‌شود، اما امان از عشق مجازی! که تنها یک دم است و آن هم سراب.
- ۳۶- از علایق خود بگویید. نوشتن، خواندن، کارکردن و با دوستان اهل قلم جلسه داشتن!
- ۳۷- روزهای بارانی چه حالی دارید؟ سخت خوشحال و پر انرژی‌ام.
- ۳۸- موقع جای خوردن چطور؟ زیباترین لحظه زندگی‌ام. مخصوصاً وقتی که با شیرینی همراه باشد.
- ۳۹- اهل شیرینی هستید یا ترشی‌جات؟ شیرینی
- ۴۰- در سخت‌ترین شرایط به چه فکر می‌کنید؟ به خدا
- ۴۱- راز و نیاز با خدا را تعریف کنید. گاه قرآن را در آغوش می‌گیرم و می‌خواهم.

سؤالات عمومی:

- ۱- نام؟ راضیه
- ۲- نام خانوادگی؟ تجار
- ۳- کی و کجا پا به عرصه گیتی گذاشته‌اید؟ آذرماه ۱۳۲۶ در تهران، شهری که بسیار دوستش دارم.
- ۴- شغل؟ فرهنگی، نویسنده
- ۵- تحصیلات؟ لیسانس روان‌شناسی
- ۶- آیا این گفتگو بخشی از هویت شما خواهد بود؟ یقیناً چون آدم صادقی هستم.
- ۷- اگر این گفتگو شما را آن‌طور که هستید منعکس نکند؟ می‌کند.
- ۸- خودتان را در یک جمله تعریف کنید. صادق + سالم + عاشق خدا و ائمه اطهار.
- ۹- سه توصیه برای پیشرفت؟ پشت‌کار داشتن، وقت شناس بودن، صادق بودن
- ۱۰- سه عامل درجا زدن؟ بدقولی، تنبلی، بدبینی.
- ۱۱- رابطه شما با هنر؟ آفتاب و آینه
- ۱۲- هنرمند مورد علاقه؟ بزرگ‌ترین هنرها نزد خداوند است.
- ۱۳- اهل ورزش هستید؟ دوست داشتم دونه باشم، اما اگر فرصتی دست دهد به یک ربع ورزش روزانه قانم!
- ۱۴- بهترین ورزشکار را معرفی کنید. خانم‌های شاعلی که ورزش را در متن زندگی‌شان جا می‌دهند.
- ۱۵- الان مشغول چه کاری هستید؟ پاسخ به سؤالات شما!
- ۱۶- آیا به گذشته‌تان افتخار می‌کنید؟ بله، چون پیوسته زحمت کشیدم.

فط پیوند

فقط باید یا علی گفت و رمز وراز واژگان را شناخت و نور پنهانی را که می توان در سطور جاری ساخت و رنگ خدا را نشان داد.

سؤالات اختصاصی:

۹۰- امروزه در حوزه داستان نویسی با چه چالش هایی روبرو هستیم؟ آنچه نویسندگان متعهد مسلمان را در حوزه داستان با چالش روبرو می سازد، نه مضمون و نه سوز است که از این نظر به خاطر تحولات اجتماعی و سیاسی و ارزش های نو معنوی و ... غنی و اندک از نظر زمانی به خاطر مشغله های فراوان و دست و پاگیر و عدم فراغت برای مطالعه در زمینه های گوناگون و سفر و نوشتن و نوشتن.

۹۱- رابطه فرم و محتوا به نظر شما چه رابطهای است؟ چون ابر و باد، مکمل هم، سازگار با هم، شکل دهنده و منعابخش هم. اما در مجموع فرم تهی از محتوا را نمی پسندم، آن چه نامش بازی با فرم و فرم زدگی است.

۹۲- در حوزه نویسندگی چه تفاوتی میان زن و مرد وجود دارد و کدامیک امتیازات بیشتری دارند؟ زنان نویسنده نگاهی زنانه، حس محور و عاطفی و جزئی نگری دارند. ذهنشان با خیال عجین تر است؛ اما این دلیل نمی شود بگوییم ممتاز ترند. اثر خوب و خلاق و خیره کننده از هر که باشد - چه زن و چه مرد نویسنده - قابل دفاع و احترام است.

۹۳- به عنوان یک زن مسلمان نویسنده، چه پیامی برای زنان مسلمان فرانسه دارید؟ خسته نباشید، خواستن توانستن است، ادامه دهید.

۹۴- زندگی برای شما بدون ادبیات داستانی چگونه است؟ گرفتن آب از ماهی

۹۵- خط قرمز در نوشته های یک نویسنده متعهد کجاست؟ آنجا که نفس حاکم می شود و سیاه اندیشی و منحط نویسی و مستهجن گویی و ترویج مادی گرایی غالب.

۹۶- نویسندگان متعهد چگونه خلاء جذابیتهای غیرمشرعی که نویسندگان غیرمتعهد از آن بهره می برند را پر کنند؟ فقط باید یا علی گفت و رمز و راز واژگان را شناخت و نور پنهانی را که می توان در سطور جاری ساخت و رنگ خدا را نشان داد.

۹۷- «تاریک خاظران همه در عیش و راحتی ای روشنی عقل تو بر ما بلا شدی» این معنی را چقدر قبول دارید؟

هر که در این بزم مقرب تر است جام بلا بیشتری می دهند! اگر این بلا، بلاست، پس خواهانش هستیم.

۹۸- یک خاطره از زندگی داستان نویسی مثل شما؟ چاپ اولین مجموعه داستانم (نرگس ها) و آن لحظه نادر که خیره روی جلد و اسم راضیه تجار بودم!

□ □ □

۹۹- از اینکه قبول کردید مصاحبه کنید، پشیمان نیستید؟ هرگز. حس من و برداشتم از مجله شما این است که افرادی صادق و سالمند و خدا باور، به همین خاطر این کمترین کاری بود که می توانستیم برایتان بکنم.

۱۰۰- حرف آخر؟ پایا و مانا باشید.

۶۷- اگر دوباره به دوران کودکی بر می گشتید، در جواب انشای علم بهتر است یا ثروت چه می نوشتید؟ باز هم می نوشتم علم بهتر است، چون از همین راه می توان به ثروت هم رسید. برایم ثابت شده است.

۶۸- تکیه کلام شما چیست؟ عرض کنم که! ۶۹- کدام شخصیت در طول تاریخ بیشترین تأثیر را در زندگی شما گذاشته است؟ حضرت محمد(ص)

۷۰- ما را نصیحت کنید. در هر شرایطی به درس خود ادامه دهید.

۷۱- اگر در این کار فعلی که هستید نمی بودید چکاره می شدید؟ دکتر روان شناس

۷۲- ما را مهربان یک بیت شعر کنید. آهوی کوهی در دشت چگونه دودا؟

او ندارد یار بی یار چگونه بودا؟ ۷۳- اگر قرار باشد یکی از آرزوهایتان همین الان برآورده شود چه آرزویی می کنید؟ خدایا مرا به خودم وامگذار و درخواست هایم را بشنو و اگر به صلاحم بود برآور

۷۴- فکر می کنید شهادت چه رنگی است؟ سرخ به رنگ یاقوت

۷۵- احساس شما هنگام زیارت حرم حضرت علی بن موسی الرضا(ع) چیست؟ به وقت تشنگی سیراب گشتن

۷۶- چند فرزند دارید؟ رابطه شما با آنها چگونه است؟ سه فرزند، برای سعادتمندان حاضرم جان بدهم.

۷۷- بهترین صدای طبیعت؟ شر شر آب ۷۸- برخورد شما با مزاحم تلفنی؟ اگر سکوت کند می گویم لالی! اگر پر حرفی کند می گویم بی کاری؟

۷۹- چقدر اهل شوخی هستید؟ آن قدر که معتقد باشم، نیم بیشتر شوخی جدی است.

۸۰- منقورترین انسان؟ آدم دروغ گو

۸۱- یک وظیفه همگانی؟ کمک به دیگران

۸۲- اولین کتابی که خوانده اید؟ میز و چراغ

۸۳- آخرین کتابی که خوانده اید؟ اشعار کاتبان

۸۴- مهم ترین دغدغه شما در حال حاضر؟ سفر دخترم به افغانستان

۸۵- برایمان از رابطه عشق و عقل بگویید. دویال یک پرند، اما همیشه یکی از بال ها زخم بیشتری بر می دارد.

۸۶- شما دوست دارید چه سئوالاتی از ما بپرسید؟ همین سئوال هایی که شما از من پرسیدید.

۸۷- راستی نظر شما در مورد اسم مجله ما چیست؟ پیداست که روی آن فکر شده است.

۸۸- اگر جای مصاحبه کننده بودید، چه سئوالی را هرگز نمی پرسیدید؟ چند سالتان است!

۸۹- قول می دهید برای ما دعا کنید تا در انجام وظیفه و کسب توفیق الهی موفق شویم؟ اگر قابل باشم.

۴۲- فکر می کنید شهادت برای شما دست یافتنی است؟

اگر آه تو از جنس نیاز است در باغ شهادت باز، باز است

۴۳- یک حرف برای همیشه؟ نگهداری لاله در باد سخت است.

۴۴- پنج کلمه کلیدی؟ ایمان، وقت شناسی، شناخت طبیعت، پشتکار، انضباط

۴۵- فکر می کنید آدم موفق هستی؟ چرا؟ بله، چون نشانه ها این را می گویند.

۴۶- مردن یعنی؟ حیات دوباره

۴۷- تولد چیست؟ پلی که تو را به تولد جاودانه می رساند.

۴۸- تولد دوباره در چیست؟ درک هستی

۴۹- کسی که می گوید: من کاملاً با شما هم عقیده ام؟ اینهای برابر آینه

۵۰- سکوت یا فریاد؟ گروهی این، گروهی آن پسندند، اما اگر فردی خلاق باشی، موقعیت شناس هم می شوی!

۵۱- خسته نشدید؟ از بعضی آدم های به ظاهر آدم چرا.

۵۲- به عنوان زنگ تفریح، زیباترین خاطره زندگی خود را برایمان تعریف کنید. سفر به مکه.

لحظه به لحظه اش خاطره بود.

۵۳- دردناک ترین لحظه عمرتان؟ وقتی نقاب ها می افتد

۵۴- مهمترین حادثه در طول تاریخ انقلاب؟ رحلت امام

۵۵- انقلاب را به چه قیمتی خریدیم؟ به قیمت یاقوت خون شهید!

چه برداشتی از این واژه ها دارید:

۵۶- سیدالشهدا(ع) و عاشورا: خون بر شمشیر پیروز است

۵۷- صاحب الزمان(عج) و جمعه: این انتظار گل خواهد داد

۵۸- شهید و انقلاب: تو را آبیاری کردم ای درخت سناور

۵۹- اهل سینما هستید؟ فقط فیلم ها و نوارهای خوب با پشتوانه هنری این ارزش را دارند که برایشان وقت بگذاریم.

۶۰- آزادی یعنی چی؟ همان که به نامش جنایت ها کرده اند

۶۱- رابطه دین و آزادی؟ رابطه ای که باورش دارم

۶۲- اگر والدین شما شیعه نبودند آیا شما شیعه می شدید؟ اگر شانس شناخت را پیدا می کردم، صد در صد.

۶۳- یک ذکر؟ یا مقلب القلوب والابصار

۶۴- به کدام زیارت نامه و دعا انس دارید؟ زیارت عاشورا و دعای کمیل

۶۵- از کدام فراز آن بیشتر لذت می برید؟ فیهنی یا الهی و سیدی و مولای و ربی

صبر علی عذابک فکیف أصبر علی فراقک

۶۶- خوشبختی در چیست؟ سلامت و سعادت خود، خانواده و همه آن ها که دوستشان داری و دایره های بزرگتر یعنی همین ها برای ملت بزرگ ایران